

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbava vsak dan opoldne — Mesečno a naročnina 11.— lir.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Colonne nemiche ripetutamente colpite

Vivace attività dell'aviazione — Colonne e concentramenti nemici bombardati — Un sommergibile affondato

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 29 dicembre il seguente bollettino n. 948:

Nostre formazioni aeree hanno reiteratamente battuto colonne nemiche nel Sahara libico distruggendo o danneggiando buon numero di veicoli.

In Tunisia nel corso di scontri locali venivano decisamente arrestate puntate di elementi blindati avversarie e dispersi reparti motorizzati.

L'attività delle opposte aviazioni è stata vivace nell'entroterra e nell'altro settore della Africa settentrionale; velivoli italiani di

assalto agivano con successo su concentramenti di truppe e di automezzi. Cinque apparecchi erano abbattuti in combattimenti dalla caccia germanica; un altro precipitava colpito dalle artiglierie della difesa.

Un nostro convoglio, intercettato da cacciatori in numero molto superiore, ne distruggeva due nell'ineguale duello e giungeva senza danni a destinazione.

Nel Mediterraneo un sommergibile nemico è stato affondato da una nostra unità al comando del capitano di corvetta Colavolpe.

Ponovni udarci

sovražnim kolonom

Živahna letalska delavnost — Sovražne kolone in zbirališča bombardirana — Sovražna podmornica potopljena

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 29. decembra naslednje 948. vojno poročilo:

Naši letalski oddelki so ponovno napadli sovražne kolone v libijskem delu Sahare ter so uničili ali poškodovali lepo število prevoznih sredstev.

V Tunisu so bili v krajevnih spopadih odločno ustavljeni sunki sovražnih oklopnih čet in razpršeni motorizirani oddelki. Delavnost letalstva z obeh strani je bila zelo živahna v enem in v drugem odseku severne Afrike. Italijanska napadalna letala so z uspehom napadala zbirališča čet in motornih vozil. Nemški lovci so v boju sestrelili 5 letal, obrambno topništvo pa je zabilo šesto letalo.

Naš letalski konvoj, ki so ga napadli po številu močnejši sovražni lovci, je v nenaknem boju uničil dve letali ter došel brez škode na svoj cilj.

V Sredozemlju je naša enota pod poveljstvom korvetnega kapetana Colavolpe potopila sovražno podmornico.

Junaštvo in drznost posadk transportnih letal

Operacijsko področje, 29. dec. s. Letalski konvoj, obstoječ iz več transportnih letal tipa, znanega pod imenom »Parsipale«, z znatno tožajo je opazil, ko je letel med srednjim in vzhodnim Sredozemskim morjem ob izredno ugodnih prilikah vidljivosti, strnjeno skupino angleških lovcev tipa dvomotornih »Bristol-Beaufighter« in enomotornih »Supermarine Spitfire«. Ta skupina je zaradi večje hitrosti in zaradi močnejše ob-

orožitve prestregla pot letalskemu konvoju. ki je bil nedaleč od naših oporišč. Sprčo nevarnosti so se naša letala strnila, da bi se bolj učinkovito branila.

Precej južno od rta Passero so sovražni lovci, ki so domnevno prišli z Malte, napadli naša transportna letala, ki pa so se takoj postavila v bran in pričela streljati s strojnimi. Zadetih je bilo mnogo nesprotnih letal in sta dve od teh strmoglavili v plamenih v morje. Naši so se osvobodili še preostalih sovražnikov n so nadaljevali pot na namembno letališče, kamor so redno dospeli s posadkami in tovorom, čeprav je bila večina letal zadetih in poškodovanih.

Čudoviti primer drznosti teh posadk, ki pripadajo poveljstvu posebne letalske službe, zasluži, da se omeni kot nov dokaz velikega deleža, ki ga poveljniki in podrejenci pri transportnih letalskih oddelkih dajejo k operacijam, opravljajoč in zagotavljajo s stalnim odkrivanjem, požrtvovalnostjo in brezprimerno hrabrostjo oskrbovalno službo, ki je izredno važna v moderni gibalni vojni na velike razdalje.

Duce predsedoval seji medministrskega odbora

Rim, 29. dec. s. Danes se je ob 17. uri pod predsedstvom Duceja sestal medministrski vzporedni odbor za oskrbo, razdeljevanje in cene. Seja je bila prekinjena ob 19. uri in se bo nadaljevala v četrtek 31. t. m. ob 17. uri.

Bojevniki za Vladarja, Duceja in Domovino

V navzočnosti tajnika Stranke Eksc. Vidussonija se je sestal narodni svet združenja bojevnikov

Rim, 29. dec. s. V Rimu se je sestal ob navzočnosti tajnika Stranke, imetnika zlate kolajne Alda Vidussonija 13. narodni svet združenja bojevnikov. Skupščina so se udeležili člani nacionalnega direktorija z osrednjim odborom ter predsedniki in voditelji pokrajinskih federacij. Skupno je bilo zastopanih 8.959 bojevnikiških odsekov in 905.000 članov. Navzoči so bili tudi državni peštajnik v predsedstvu ministrskega sveta, šef glavnega stana Milice general Galbani, oficirji, generali kot zastopniki peštajnika za vojsko, mornarico in letalstvo, guverner Rima princ Borghese, zvezni tajnik Colesanti, predsednik ONC di Cremona, generalni direktor vojnih pokojnih Formosa, zastopniki bojevnikiških združenj ter številni imetniki zlatih kolajen.

Vidussonija, ki je prišel ob 10. ob spremstvu podtajnika PNF Carla Scorce, so pozdravili z dolgo manifestacijo udanosti Duceju. Eksc. Vidussoni je otvoril raport s pozdravom Kralju Cesarju in Duceju narkar je govoril predsednik imetnik zlate kolajne Amilcare Rossi, ki je izrazil predvsem p-klonitev združenja Kralju Cesarju in Duceju ter slavnim oboženiim silam, ter poveljeval spomin junaških padlih. Peklono se je mestom, ki so bila prizadeta ob sovražnih napadih in ki s svojo junaško odločnostjo podpirajo ponos borbe.

Predsednik Rossi je nato obširno poročal o društvenem življenju in je predvsem poudaril, da je združenje, ki se posveča tovariško podpornim akcijam v prid ranjenecv in bojem ter njih družinam, smatrati za stalno mobilizirano. Njegovi člani so stalno pripravljivi za vse visoke smotre ter tvorijo preizkusni kamen bojevnikiških in fašističnih vrtil, ki odstranjujejo vso sebičnost in nerazumevanje ter dajejo dušam čistost predanosti, prekajene že v hudih preizkušnjah mnogih vojev.

Poročilo predsednika Rossija je zlasti obravnavalo posamezna vprašanja društvenega življenja glede na moralno in pripragoditev zahtevam države ki bje svoje sveto kržarsko vojno. Omenil je važnost borbe ki jo je Duce nedavno označil jasno v svojih postulatih z govorom dne 2. decembra. Predsednik Rossi je med drugim poudaril, da se 200.186 povratnikov iz prejšnjih vojev udeležuje sedanje vojne, po večini kot

prostovoljci. Dober del teh je izmed voditeljev združenja. Tiskano poročilo je bilo zbranim razdeljeno in prikazuje v celoti pobude organizacijskega in podpornega značaja združenja bojevnikov. Poročilo kaže, kakšne velike uspehe je združenje doseglo v vsakem pogledu. Podčrtano je zlasti sodelovanje z bojevnikiškimi uradi Stranke.

Za zborvanje je bilo značilno goreče ozačje navdušenja, ki je pričalo o veri in žilavi volji bojevnikov iz vseh vojev, o neizčrpnih vnemi in vdanosti v duhu fašistične discipline in častnih in odgovornih nalogah, katere jim je Režim poveril. Ob koncu poročila, ki je bilo soglasno odobreno je narodni svet odobril dnevno povelje.

Pozdravljen z velikimi ovacijami, je nato govoril tajnik PNF, ki je prinesel tovariški pozdrav stranke, katere je bila vedno neizmerna čuvarica bojevnikiškega duha. Stvarni izraz tega duha so bojevniki, ki tvorijo aristokracijo zvestobe in krvi. V njih vidi Stranka enega bistvenih temeljev za gmotni in duhovni dvig domovine, ki bo dosežen z vojno na povelje Duceja. Obnovljene manifestacije so izrazile skupno prepričanje v zmago fašističnega orožja. Udanostno brzojavko so bojevniki poslali Nj. Vel. Kralju in Cesarju. Tajnik PNF je zaključil raport s pozdravom Kralju Cesarju in Duceju.

Počastitev Genove

Genova, 29. dec. s. V dvorani palače Turso je bila s pomembnim in svečanim obredom izročena mestu Genovi diploma velikega pohabljenca. Prebivalstvo Genove, njene cerkve in šole ter h še so prve občutile boleče posledice divjaškega sovražnega napada. Castni znak združenja vojnih pohabljenecv in invalidov je pripel na prapor Genove predsednik združenja Carlo del Croix, ki je izročil županu tudi izkaznico združenja. Navzoči so bili zastopniki vseh mestnih oblasti, zastopstva invalidov bojevnikov, arditov in vojnih prostovoljcev s praporji. Ob velikih ovacijah je govoril Carlo del Croix, nato pa v imenu mesta župan Garbini. Svečanost

Nova zmaga na Atlantskem oceanu

Nemške podmornice so skoro popolnoma uničile angleški konvoj — Potopile so 15 prevoznih ladij s 85.000 tonami in dve vojni ladji

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje posebno poročilo:

Nemške podmornice so neki konvoj, ki je bil iz Anglije na poti proti jugu, dva dni zasledovale, v pretekli noči razbile. 15 ladij s 85.000 br. reg. tonami in en rušilec ter ena korveta v spremstvu, so bile potopljene, tri nadaljnje ladje pa torpedirane.

Berlin, 29. dec. s. Glede zadnjega uspeha nemških podmornic, objavlja vrhovno poveljstvo oboroženih sil naslednje podrobnosti k izrednemu poročilu z dne 29. decembra. Angleški konvoj je bil skoraj popolnoma uničen v vodah okrog Azorov, je bil ob močni zaščiti na poti iz Anglije proti

Vzhodni Afriki. Že od 26. decembra so nemške podmornice konvoj sledile in ga neprestano zasledovale tudi v kratkih obdobjih megle in kljub živahnemu obrambnemu manevriranju korvet in rušilcev iz spremstva.

Zvečer 28. decembra je nemškim podmornicam uspelo obkrožiti konvoj in ob mraku so podmornice napadle konvoj s torpedi, ter potopile nekaj ladij. Ostale ladje so bile potopljene s topniškimi streli iz podmornic. Nekaj trgovinskih ladij, ki sta jih istočasno napadli dve podmornici, se je potopilo v nekaj sekundah. Ob prvem svitu zore se je ostank konvoja razpršil v vse smeri, toda lov podmornic se je neizprosno nadaljeval. Po dosedaj dosegljivih vesteh je bil konvoj skoraj popolnoma uničen. Nekaj preostalih ladij se skuša posamezno rešiti.

Odlikovana nemška generala

Berlin, 29. dec. s. Hitler je odklikoval s hrastovim listom nadaljnjih 9 oficirjev. Med odklikovanci sta general SS Steiner, poveljnik neke oklopne divizije, in general Lanz, poveljnik neke divizije planincev.

Slaba oprema sovjetskih vojakov

Bukarešta, 29. dec. s. Rumunski vojni dopisnik Calinescu, ki se nahaja z neko ednico, operirajočo v kalnuški stepi, piše, da so v enem izmed zadnjih spopadov s sovjetskimi četami, Rumuni ujeli reče vojakke stare od 18 do 45 let, ki so bili zelo slabo opremljeni. Nekateri teh ujetnikov so bili oblečeni v civilne obleke z vojaškimi plašči. Drugi so imeli uniforme ruskih vojakov z dežnimi plašči raznih krojev in barv. Tudi vojaška izvežbanost teh vojakov ni velika.

Križarska vojna Rumunije

Bukarešta, 30. dec. s. Tisk v Bukarešti obširno komentira govore kralja in patriarha rumunske pravoslavne cerkve ob priliki izročitve »križa zmage« kralju. Tisk predvsem poučarja popolno soglasje, ki obstoja med cerkvijo in državo glede smotrov vojne. Od vseh vojev, v katerih se je Rumunija borila, piše list »Porunca Dremit«, je sedanja vojna najbolj potrebna. Naša dežela ve, da se bje boj za narodno in pravilno stvar, in je o tem tako prepričana, da je to naša največja sila. O usode te vojne zavisi rumunska bodočnost. Treba je zmagati za vsako ceno, kajti samo popolna zmaga lahko prinese naši državi svobodo, mir in varnost njenega obstoja.

List »Timpul« vidi razen moralnih in ideoloških smotrov protiboljševske vojne v udeležbi Rumunije v gigantiski bitki na vzhodu tudi križarsko vojno pravoslavne cerkve, kajti rumunski narod ima zaradi svojega zemljepisnega položaja in svoje stare krščanske in kulturne tradicije dolžnost, priversti ruski narod zopet h krščanstvu.

Mednarodna razstava albanskega obrtništva

Tirana, 29. dec. s. Prihodnje dni bo predsednik mednarodnega središča obrtnikov nacionalni svetnik Pietro Gazzotti otvoril mednarodno razstavo albanskega obrtništva in vojaške obrti, na kateri bodo močno zastopane tudi Kosovska in ostale pokrajine Albanije.

Uspeh zbiraja za zimsko pomoč v Nemčiji

Berlin, 29. dec. s. Dne 6. decembra, na četrto nedeljo zbiranja za zimsko pomoč je bilo zbranih 44.586.796 mark v primeri s 33.344.333 mark, zbranih na isti dan lani. Povišek znaša torej nad 34 odstotkov.

Anglosasi odkrito kažejo veselje zaradi Darlanovega umora

Rim, 29. dec. s. »Washington Post« piše, da je pri zaveznikih več veselja kot solz zaradi Darlanove smrti. Hinavščina bi bila to prikrivati. Kočljivo vprašanje odstranitve Darlana bi itaj nastalo. Dvomljivo je, kakšno politiko bi Darlan vodil. Brez dvoma pa je bil močan. Ali je v sporazumu s Petainom ali ne, je negotovo, toda dejstvo je, da francoski funkcionarji niso podpirali za francoskimi črtami Eisenhowerovih operacij. Pomislimo n. pr. samo na prepoved uporabljanja radia v Rabatu, katero prepoved je Darlan preklical šele dva dni pred svojo smrtjo. Ne ve se, zakaj je baš tedaj popustil, misli pa se, da je Eisenhower zelo energično nastopil.

Japonske zmage na Kitajskem

Šanghaj, 29. dec. s. Agencija Domei objavlja, da so japonske oborožene sile zadnje dni izvedle v pokrajini Anhui akcijo proti čungkingškim četam, ki jih vodi general Likinšun, pomočnik poveljnik petega vojnega področja. Japonci so zavzeli 25. decembra kraja Tajho in Cienban. Med temi operacijami so oborožene sile nankiške vlade učinkovito podpirale japonske čete.

Ponesrečena ameriška oklopnica

Buenos Aires, 29. dec. s. Po obvestilu ameriškega mornariškega ministra Knoxa se doznava, da je ob pričetku vojne neka ameriška oklopnica zadela na pečino, ki na zemljevidu ni bila naznačena ter je na pečini nasleda.

Novo angleško nasilje

Lizbona, 29. dec. s. Anglodogalustične čete so se nadaljuje svoja že davno pričeta nasilstva in kršenja polastila Džibutija

Ptres v daljavi

Bukarešta, 29. dec. s. Seismografi opazovalnice v Bukarešti so zaznavovali davi ob 5.44 močan potres, katerega epicenter je bil 900 km v južnovzhodni smeri.

Zmagovita borba italijanske divizije v kolenu Dona

Novi uspehi nemških in zaveznikiških protinapadov

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na področju Tereka se so sovjetski krajevni napadi izjalovili. Nemške in rumunske čete, ki so takoj nastopile za protisunek, so vrgle sovražnika z njegovih postojank in uničile več oklopnih voz.

Med Volgo in Donom ter v velikem loku Dona so se izjalovili ponovni sovražni napadi. V hudih obrambnih borbah je bila uničena neka več dni obkoljena sovražnikova skupina sil. Od 24. decembra dalje je bilo tukaj s podporo letalstva uničenih ali zaplenjenih 65 oklopnih voz, 30 topov, mnogo težkega in lahkega pehotnega orožja in drugega vojnega materijala ter privedenih veliko število ujetnikov. Krvave

izgube sovražnika še presegajo za mnogo število ujetnikov.

V obrambnih bojih v velikem loku Dona se je posebno odlikovala italijanska divizija »Julia«.

Jugovzhodno od Ilmenskega jezera je sovražnik nadaljeval svoje napade s podporo topništva in številnih oklopnih voz, ki pa so bili vsi z visokimi izgubami zavrnjeni. 34 oklopnih voz je bilo uničenih. Na visokem severu je bombardiralo letalstvo važne izkrcevalne postaje ob murmanski železnici.

V Tunisu so bili krajevni sunki sovražnih izvidniških oddelkov odbiti. Letalstvo je uničilo več oklopnih in motornih vozil. V letalskih bitkah je bilo sestreljenih 5 sovražnih letal, pogrešamo eno lastno letalo.

V kolenu Dona uničena sovražna skupina

Izgubila je 65 tankov, nad 50 topov in mnogo drugih vojnih sredstev — Zmaga nemških grenadirjev v Stalingradu

Berlin, 29. dec. s. Dne 28. decembra so bili, kakor objavlja DNE, z nemškim protinapadom na fronti ob velikem kolenu Dona doseženi novi uspehi, ki so obstojali predvsem v uničenju skupine sovjetskih sil, ki so bile 24. t. m. obkoljene. Obkoljeni boljševiki so bili uničeni s koncentriranim ognjem vseh vrst orožja in ob podpori letalskih bojnih in napadalnih skupin. Nekaj sto preostalih rdečih je bilo ujetih. Sovražna skupina je razpolagala s 65 tanki, od katerih jih je topništvo 50 uničilo, 7 tankov je bilo uničenih v borbah moža z možem, trije tanki so bili zajeti, 5 tankov pa so razble letalske bombe. Sovražnik je izgubil nad 50 topov, številno pehotno orožje, motorna sredstva in razne druge potrebščine.

Nič manj huda in žilava ni bila bitka v področju med Volgo in Donom. Na neki

točki tega odseka so boljševiki napadli z množicami pehote ob podpori 50 tankov. Nemški grenadirji so vse te napade gladko odbili. V Stalingradu je sovražnik potem ko je prekoračil s svojimi oddelki zmrznjeno Volgo, zamen napadel nemška oporišča. Tu se Nemci niso omejili na čisto obrambno borbo, temveč so prešli v protinpad in zasedli nekaj sovjetskih utrd. V celoti so boljševiki izgubili 81 tankov.

Nemško letalstvo je podpiralo vse operacije na kopnem in uničevalo sovražne postojanke in oporišča rušilo topovske položaje in bombardiralo zaledje rdečih Italijanska letala so napadla sovjetska strojniška gnezda in jih 6 popolnoma opustošila. Nekaj nemških letal je bombardiralo 6 železniških postaj in uničilo poslopja, nakladalne naprave, vozne potrebščine in tračnice. Sestreljenih je bilo 11 sovjetskih letal.

Poglavnikova poslanica hrvatskemu narodu

Obramba narodnega ozemlja in zagotovitev prehrane glavni nalogi hrvatske ustaške vlade

Zagreb, 29. dec. s. Poglavnik je imel pred hrvatskim saborom pomemben govor, ki bo razširjen kot posebna poslanica hrvatskemu narodu. Ko se je na kratko spomnil daljnih in novejših dogodkov v borbi za neodvisnost hrvatskega naroda, je izjavil, da morajo Hrvatje graditi svojo nezavisnost na trdne in zanesljive temelje, ako hočejo imeti zanesljivo jamstvo za svojo bodočnost. Naglasil je veliki zgodovinski in praktični pomen obnovitve tradicionalne ustanove hrvatskega sabora, ki je v preteklem letu popolnoma ustreljal svojim namenom. Poglavnik je označil za dve najvažnejši nalogi ustaške vlade obrambo narodnega ozemlja in zagotovitev prehrane. O prvi točki je dejal, da je treba praviti napake in pomanjkljivosti, da ne bodo hrvatske oborožene sile kos samo krajevnim potrebam, marveč bodo važni činitelj tudi v vojaških zadevah zaveznikov. V zvezi s tem je poudaril brezuspešnost sovražne propagande, ki hoče zavesti hrvatsko javno mnenje na kriva pota, nato pa je poudaril trdno vero hrvatske vojske in hrvatskega naroda v gotovo zmago Osi.

Pri vprašanju prehrane je Poglavnik primerjal današnji položaj Hrvatske s stanjem v prvi svetovni vojni ter je izjavil, da je današnje stanje daleko ugodnejše. Res obstojajo resne težkoče predvsem zaradi nezadostnih prometnih sredstev, kakor tudi zaradi nerazumevanja izvestnih življev, ki se predajajo verižništvu. Ta zima je trda, toda prihodnje leto bo normalno in gotovo boljše. Navedel je, da je v nekaterih krajih posejana ploskev za 30 odstotkov večja nego v preteklem letu

se je zaključila s pozdravom Kralju in Duceju, katerega je odredil zvezni tajnik. Sledila je močna manifestacija za naše Oborožene sile.

Visoko nemško odklikovanje za dva rumunska junaka

Berlin, 29. dec. s. Hitler je odklikoval z viteškim križem reda železnega križa nadaljnja dva junaška rumunska oficirja, generala Tatarano, poveljnika neke pehotne divizije, in polkovnika Corno, poveljnika posebnega oddelka konjenice. General Tatarana, ki je med najspodobnejšimi rumunskimi oficirji, je bil šef glavnega stana vojske ob pričetku vojnih operacij proti Sovjetski zvezi ter je nato na lastno prošnjo prevzel poveljstvo neke pehotne divizije, s katero se je posebno izkazal v obrambnih in napadalnih borbah na fronti doljnega Dona. Polkovnik Corno se je hrabro držal s svojo ednico v operacijah za zavzetje Kerča. V hudih obrambnih bojih ob Donu je bil obkoljen s svojo divizijo, toda uspelo mu je razbiti sovražni obroč ter zavzeti postojanko, primerno za protinpad, ki je uspel, s čimer je branil bok nemške postrojilve in onemogočil Sovjetom razširjenje vrzeli, katero jim je bilo uspelo napraviti v tem odseku.

Življenje in umiranje v Ljubljani

po matičnih knjigah župnijskih uradov — šentpeterska, najstarejša in največja ljubljanska župnija

Ljubljana, 31. decembra. Tako veliko mesto, kakršno je Ljubljana, mora delati vsaj enkrat na leto svojo življenjsko bilanco; iz številke o gibanju prebivalstva najlaže presodimo, ali kraj napreduje ali ne, ali prebivalstvo narašča ali izumira ter kakšna je njegova življenjska sila. Toda ne le tega: številke o gibanju prebivalstva nam tudi posredno pokažejo, ali je kraj zdrav ali ne. Za točno in natančno presojo demografskih razmer kraja so seveda potrebne skupne številke. Podatki iz matičnih knjig posameznih župnijskih uradov nam ne morejo nuditi dovolj jasne slike za vse mesto, če jih obravnavamo za vsako župnijo posebej, a neobhodno potrebni so za življenjsko bilanco posameznih okrajev. V resnici lahko ocenjujemo vsako mestno župnijo kot kraj zase; sleherna ljubljanska župnija združuje posebne okrajne značilnosti za na zunanje se kolikor toliko loči tudi po strukturi svojega prebivalstva od drugih župnij. Tako je n. pr. izrazito mestna župnija franciškanska (župnija Marijinega oznanjenja). Značilnosti mestne župnije ima nedvomno tudi bežigrajska (sv. Cirila in Metoda), a njeno prebivalstvo se sestoji prav za prav iz naseljenec, med tem ko so franciškanski župljani tako rekoč avtohtoni ljubljanci. Svoje značilnosti ima tudi šentjakobska župnija. Med njenimi župljani je velik odstotek starejšega prebivalstva. Če pomeni franciškanska župnija preteklost in sedanost Ljubljane, bežigrajska sedanost in prihodnost, lahko rečemo o šentjakobski, da je njen pečat preteklost, kajti ta mestni okraj je že preživljal svoje najlepše čase in se mu najbrž ne obeta več posebna prihodnost. Povsem se ne more primerjati s franciškansko župnijo tudi stolna župnija, ker ima struktura njenega prebivalstva tudi svoje značilnosti; tu namreč živi precej duhovništva. Šentpeterska župnija se pa zopet zelo razlikuje od vseh drugih. Ni še dolgo, ko se je še držal pridevnik — zmečka, ki sicer ni bil povsem primeren. Okraj še ni izgubil predmetnih značilnosti in njegovo prebivalstvo je zelo pestro. Precej je obrtnikov. Pravi kmetije so že zelo redke. V večini so pa najbrž nameščenci in delavci. Vendar ta župnija ni tudi izrazito delavska kakor ne predmestna, zlasti odkar so se Moste osamosvojile. Zdjaj pa pogledimo, kaj pravijo številke o življenju in umiranju v posameznih župnijah.

Okrog 1000 let stara župnija

Spodobi se, da damo prednost šentpeterski župniji, saj je najstarejša v Ljubljani in morda je bila celo prva slovenska župnija. Njen obstoj je dokazan že za l. 1085, toda upravičeno so domneve, da je župnija še mnogo starejša ter ne pretiravamo, če pravimo, da je že tisočletna. Posebno pozornost pa tudi zasluži po številu župljanov, saj je še vedno na prvem mestu med ljubljanskimi župnijami — in zdaj menda tudi v škofovi — čeprav je v stoletjih izgubila po ustanovitvi številnih župnij — njenih htera — mnogo ozemlja. Po površini se sicer ne more meriti s trnovsko župnijo, ki pa ni tako obudena (ker se razteza daleč na Barje). Koliko prebivalcev zdaj štejejo posamezne župnije, ne moremo ugotoviti; lahko se sklicujemo le na približne cenitve. Šentpeterska župnija šteje še vedno okrog 20.000 prebivalcev, torej toliko kakor pravo mesto, nikakor ne najmanjše. Šentpeterska župnija ima 4 podružnice in že iz tega lahko presodimo, kako je velika. V njenem območju so številne cerkvice in kapelice — nobena druga ljubljanska župnija jih nima toliko. Šentpeterska župnija se tudi ponaša z najstarejšimi matičnimi knjigami, ki imajo velik pomen tudi za kulturno zgodovino. Najstarejša krstna knjiga nosi letnico 1629. Poročna knjiga je nekaj let mlajša, iz leta 1635, mrliška knjiga pa ima letnico 1690.

Zadovoljni prirast prebivalstva

Čim bolj se nam bližajo življenjski bilanca Ljubljane še tako neugodna, moramo biti vsaj zadovoljni z gibanjem prebivalstva v šentpeterski župniji. Prebivalstvo tega okraja ne izumira in okraj bi napredoval tudi brez pritoka priseljencev. V primeri s številom župljanov bi bilo morda število rojstev, lahko še večje, a zdaj mnogo pomeni že, če ni zastopa. Število rojstev je bilo letos sorazmerno visoko: 399, in sicer 186 dečkov in 213 deklic. Lani se je pa v šentpeterski župniji rodilo 411 otrok (predlanski 377). Iz teh številk sprevidimo, da letos razmere v tem pogledu niso vplivale slabo. Številke o rojstvu pa dobijo pravi pomen šele, ko jih primerjamo s številom umrlih župljanov. Letos je umrlo skupaj 299 župljanov, 129 moških in 170 žensk (lani 282 in predlanski 258). Nekoliko preseneča, da je letos umrlo mnogo več žensk kakor moških, česar ne moremo pojasniti s samimi domnevanji. Znano je sicer, da so ženske bolj trodne od moških ter da se navadno rodi več dečkov kakor deklic. Dečkov pomrje mnogo več, tako da se število pripadnikov obeh spolov približno izenači, a končno je precej več žensk kakor moških. Tako je bilo lani ob štetju nad 8000 več žensk kakor moških (41.733 moških in 49.880 žensk). Ali je bila lani umrljivost med ženskami večja, ker se je iztekel čas številnim starikom?

Župnija s številnimi bolnicami

Na področju šentpeterske župnije so združene številne bolnice, kar tudi nekoliko vpliva na številke v matičnih knjigah.

Vendar pa moramo vedeti, da ima splošna bolnica svoj duhovni urad, to se pravi, da vodi posebno krstno in mrliško knjigo. Otroci, ki se torej rode v porodnišnici, so vpisani v šentpeterski krstni knjigi le, če so šentpeterski župljani. Pač pa vpisujejo v župnijsko krstno knjigo vse otroke, rojene v sanatorijih v območju župnije. Rojenci, ki so se rodili v sanatorijih in ki ne spadajo v šentpetersko župnijo, niso všteti v skupnem številu rojstev, saj bi sicer ne bila mogoča primerjava med številom umrlih in rojenih. V porodnišnici, ki spada pod duhovni urad splošne bolnice, se je lani rodilo 181 šentpeterskih župljanov (85 dečkov in 96 deklic). V sanatorijih je pa bilo rojenih skupno 213 otrok, 121 deček in 92 deklic; od teh otrok jih spada v druge župnije 175. Na domovih in v sanatorijih rojenih šentpeterskih župljanov je pa bilo 96. Prav kakor za rojstva vodi v splošni bolnici svojo mrliško knjigo, za sanatorije pa vodi župnijsko knjigo župnijski urad, in sicer za Slajmerjev dom, Leonišče in sanatorij »Emona«. Šentpeterskih župljanov je umrlo letos 299, od teh 54 v sanatorijih, 15 v bolnici za zdravljenje raka in 2 v detjem domu. Starostna doba župljanov je precej visoka, kar sprevidimo najbolje iz naslednjih števil. V starosti od 60 do 70 let je umrlo 61 župljanov; v starosti od 70 do 80 let 62, v starosti od 80 do 90 celo 45 in v starosti od 90 do 100 let 7. Navedimo še imena najstarejših letos umrlih župljanov: Rozalija Kikelj, šivilja, 91 let; Ivan Košenina, mesar, 91 let; Marija Jazbec, 90 let; Marija Rögger, žena trgovca, 95 let; Helena Bezlaj, zasebnica 90 let; Urša Černe, služkinja, 90 let.

Ljudje se vedno ženijo in može

Ljudje stopajo v zakonsko življenje v vseh časih. Tudi letos so dali mnogi slovo samskemu stanu. Vendar je bilo v šentpeterski župniji precej manj porok kakor lani. Domači porok je bilo 155, razen tega se je pa v župniji poročilo še 7 parov iz drugih župnij. Lani je pa bilo vseh porok 257 (predlanski 222), izmed teh domačih 227. Razlika je torej precejšnja. Zdi se, da je bilo letos največ zakonov sklenjenih iz ljubezni, če to smemo soditi po starosti ženinov in nevest. Sicer pa ni mogoče trditi, da so zakoni sklenjeni iz spekulacije, ko je nevesta v »zrelih letih« in ženin precej starega kova. Letos je bil najstarejši ženin v šentpeterski župniji 65 let star, kar še ni takšna starost, saj se je lani oženil nekaj korenjak 79 let star. Najmlajša nevesta je bila letos 17 let stara, sicer se pa pri nas može tudi mlajša dekleta. Nevesta lahko vidi tudi za Abrahamom, a se ji zato ni treba ustrašiti zakona; tako je bila letos najstarejša nevesta 50 let stara.

Zadnji letošnji tržni dan

Zaradi ugodnega vremena je bil trg še doslej precej dobro založen z domačo zelenjavo

Ljubljana, 30. decembra. Zdjaj bi lahko napravili tudi bilanco o letošnjem tržnem življenju. Danes je bil zadnji letošnji tržni dan. Sicer se tržni dnevi zdaj ne razlikujejo mnogo od navadnih dni, toda ostala je vsaj tradicija. Prav za prav je le še sobota tržni dan, ko je pa bolj živahno na trgu predvsem zaradi tega, ker ljudje kupujejo živila za dva dni. Značilnosti tržnih dni iz davnine ni več. V starih časih so bili tržni dnevi nekakšni sejmi in v mesto je prihajalo mnogo deželanov tudi kupovat, ne le prodajat.

Letos so se tržne razmere malo izboljšale in ustabile. Pridelovalci zelenjave so si pridobili dovolj izkušenj lani ali vsaj letos, da so sprevideli, kaj kaže v teh časih pridelovati predvsem ter po čem je največje povpraševanje. Dovolj izkušenj pa imajo tudi predelovalci, ki se predvsem ukvarjajo s predelavo povrtnine, pa tudi poljskih pridelkov kolikor mogoče osamosvojijo ali dežeje. Zaslužijo posebno priznanje, saj so po svojih močeh precej pripomogli pri delu za prehrano ljubljance. Seveda se je letos nekoliko poznalo tudi na trgu, da je marsikdo prideloval povrtnino za svoje potrebe ter da mu ni bilo treba toliko kupovati na trgu.

Povrtnine začne navadno primanjkovati pozimi, odnosno včasih že jesenske mesece, če nastopi zgodaj mraz in zapade velik sneg. Letos smo pa imeli posebno srečo, da je ostala jesen lepa ter da ni pritiskalo tako zgodaj mrz kakor lani. Povrtnina ni ostala pod snegom in dovolj je bilo časa, da so pridelovalci lahko vzrili s pridom tudi vse pozne pridelke. Razen tega je pa vreme dovoljevalo, da so lahko nabirali zelenjavo, ki ostane pozimi na prostem, n. pr. špinaco in motovilce. V prvi polovici tega meseca je sicer že zmrazilo, a zaradi tega ni bilo nič manj zelenjave na trgu. Neizogibno je, da bo mrz začel vplivati na tržne razmere zdaj. Domači pridelki bo čedalje manj, kar ni nič izrednega pozimi. Upanje je pa, da domače povrtnine ne bomo tako zelo pogrešali, ker so že začeli dovažati povrtnino iz toplih južnih pokrajin. Tako zdaj že zelo mnogo zaleže cvetača. Že pred božičem in doslej je bil trg tako dobro založen z lepo uvoženo cvetačo, da je posamezni prodajalec niso mogli niti prodati tako hitro kakor so želeli, da bi se jim ne pokvarila. Prav tako smo na trgu videli tudi že uvoženo endivijo. Zdjaj se začena

V bolničnih matičnih knjigah manj vpisov

Ze lani smo ugotovili, da zdaj porodnišnica ni več tako prenapolnjena kakor je bila včasih, ko so se v njo zatekle žene iz mnogo večjega območja. To se seveda očituje tudi v bolnični krstni knjigi. Letos se je rodilo v porodnišnici okrog 1400 otrok, in sicer do 29. decembra 1386. Lani je znašalo število rojstev v porodnišnici 1610, a predlanskim še 1664. Prejšnje čase so imeli v porodnišnici na dan po 2 do 3 rojstva. — Manj vpisov je tudi v mrliški knjigi. V nji zapisujejo umrle tudi iz hiralnice, bolnice za duševne bolezni in otroške bolnice. Letos je bilo vpisanih 790 umrlih, manj kakor lani, ko jih je umrlo 775. Predlanskim so pa v mrliško knjigo vpisal 844 umrlih.

Življenjska bilanca franciškanske župnije

Tudi življenjska bilanca franciškanske župnije je letos dovolj ugodna. Število rojstev presega število smrti, kar je treba naglasiti za to menda v ljubljanski bilanci Ljubljane razen stolne župnije najbolj pasivno župnijo. Letos se je rodilo 67 dečkov in 59 deklic, skupaj torej 126. Lani je bila bilanca mnogo manj ugodna, saj se je rodilo le 87 otrok, kar je izredno malo za župnijo, ki šteje okrog 16.000 župljanov. Lani je celo 8 župljanov več umrlo kakor se jih je rodilo. Franciškanska župnija obsega mestno središče. Njene meje potekajo približno tako: od Marijinega trga proti jugu po Wolfovi ulici, Napoleonovemu trgu, Cesti 29, oktobra in Tržaški cesti do južnega roba Stana in doma. Od tam zavije meja čez železnico v Rožno dolino in se vleče med prejšnjim mestnim in viškim delom Rožne doline po Cesti I, nakar objame Drenikov vrh in Tivoli, se spusti ob Cekinovem gradu proti gorenskemu kolodvoru, se vleče ob železnici do glavnega kolodvora in od tam po Kolodvorski ulici in Sv. Petra cesti do Marijinega trga. Lahko torej trdimo, da tu žive prístni meščani, zato so številke franciškanske župnije posebno značilne. Letos je umrlo 117 župljanov, med njimi 62 v območju župnije, 55 pa zunaj. Lani je pa umrlo 95 prebivalcev franciškanske župnije. Bistvenih sprememb torej ni, le da število rojstev presega število smrti. Franciškanska cerkev slovi, da se v nji ljudje radi poročajo tudi iz drugih župnij. Lani je bilo 123 domačih porok, iz drugih župnij pa 17, a 11 parov se je šlo poročiti drugam. Tudi tu je bilo lani precej več porok, 184 domačih in 313 vseh (predlanski 232). Letos je bila najmlajša nevesta 17 let stara, najstarejša 52, najmlajši ženin je bil 18 letni, najstarejši je pa dočakal že 63 let.

Izpremema naredbe o kretanju in javnem poslovanju

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi lastnih naredb z dne 30. oktobra 1941-XX št. 135, 24. junija 1942-XX št. 125, in 13. oktobra 1942-XX št. 188, tičočih se ureditve kretanja in poslovanja javnih lokalov odredil:

- Cl. 1. Cas, v katerem je v Ljubljanski pokrajini dovoljeno kretanje, se izpreminja takole: v ljubljanski občini od 5. do 21. v drugih občinah od 5. ure do 20.30.
 - Cl. 2. Cas zapiranja poslovnih lokalov in javnih prireditelj je določen takole: v ljubljanski občini ob 20.30, v drugih občinah ob 20. uri.
 - Cl. 3. Glede drugih določb, ki jih vsebuje naredba z dne 30. oktobra 1941-XX št. 135 in 24. junija 1942-XX št. 125 ni nikakih izprememb.
 - Cl. 4. Pričujoča naredba stopi v veljavo s 1. januarjem 1943-XXI.
- Ljubljana, 29. decembra 1942-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino
Emilio GRAZIOLI

Občinski pomožni odbor za božič

Ljubljana, 29. decembra. Za božič je Občinski pomožni odbor razdelil 450 gostom svojih treh obednih še posebno količino živeča. Razdelitev je bila v obrednih, ki so bile okrašene s cvetjem in z božičnimi drevesci.

Predsednik odbora senior Campana je izročil gostom pršnica voščila in pozdrave Visokega komisarja. V imenu tistih, ki so deležni plemenitega podpornega dela po volji režima, je neka žena naprosila senatorja Campano, naj Visokemu komisarju sporoči izraze vdane hvalečnosti vseh Slovencev, ki so lahko ugotovili, kolikim osebam pride vsak dan v dobro plemenito delo, ki ga v korist siromašnih izvršuje vsak dan podporni zavod Enake hvalečnosti: so izjavili mnogi navzoči v treh obednicah, ki jih je predsednik posetil med božičnim obedom.

Prepoved prodaje plinskih peči in kotlov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 26. t. m. in je naslednji dan stopila v veljavo.

Od dne uveljavljenja te naredbe so prepovedani izdelava, prodaja, najem ali odstop po kakršnem koli naslovu plinskih peči za ogrevanje prostorov in plinskih kotlov za centralno ali samostojno kurjavo. Od prepovedi so izzeti: a) nadomestni deli za plinske peči in kotle, ki so že v rabi, toda z omejitvijo na količine, za katere so pristojni organi že nakazali potrebne surovine ali jih še bodo nakazali; b) plinske peči in kotli, določeni za državne urade, za javne ustanove vojske, za bolnišnice in sanatorije, če nakažejo pristojni organi potrebne surovine.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX z zaporo do dveh mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Prepoved prodaje novih potniških avtomobilov in motociklov

Glede na svojo naredbo o prepovedi odsvojitve motornih vozil inozemcem z dne 27. decembra 1941-XXI, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za umestno, da se uredi prodajanje novih potniških avtomobilov in motociklov, izdal naslednjo naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 26. t. m. in je naslednji dan stopila v veljavo.

Od dne uveljavljenja te naredbe je prepovedana prodaja novih potniških avtomobilov in motociklov, čeprav so bile zadnje prodajne pogodbe sklenjene pred tem dnevom.

Izjemno od splošne določbe, ki pridrži vselej, komisar pridruži na podlagi pritrtega urada za izmenjavo in valute ter po zahtevi urada za civilno motorniško in avtomobilno in dobavo novih potniških avtomobilov in motociklov, namenjenih za izvoz. Od prepovedi po prednjem členu je izzveto prodajanje novih potniških avtomobilov in motociklov vojaškimi upravami.

Izdelovalci in trgovci potniških avtomobilov in motociklov so dolžni sestaviti inventar potniških avtomobilov in motociklov, ki jih imajo na dan uveljavljenja te naredbe. Ta inventar se mora v osmih dneh od uveljavljenja naredbe predložiti v dvojniku Pokrajinskemu korporacijskemu svetu, ki vrne en primerek s prevzemnim potrdilom. Izdelovalci in trgovci potniških avtomobilov in motociklov morajo voditi sproti dopolnjenav prejemni in oddajni vpisnik, ki ga pred uporabo potrdi Pokrajinski korporacijski svet. Določbe čl. 1. naredbe z dne 27. septembra 1941-XXI (ki se tiče prepovedi prodaje motornih vozil inozemskim državljanom in ustanovam) ostanejo nespremenjene.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX z zaporo do 2 mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Prepoved proizvodnje in prodaje alkoholnih dišav

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« z dne 26. decembra in je naslednji dan stopila v veljavo.

Od dne uveljavljenja te naredbe je prepovedana proizvodnja alkoholnih dišav. Prodaja alkoholnih dišav, proizvoženih pred dnem uveljavljenja te naredbe, je dovoljena do vključno 28. februarja 1943-XXI.

Visoki komisar si pridruži pravico dovoljevati izjeme: a) glede proizvodov namenjenih za izvoz, po potrdilu urada za izmenjavo in valute; b) za izkoriščanje esenc domače proizvodnje po predpisih, ki bodo izdani.

Izdelovalci in trgovci alkoholnih dišav so dolžni sestaviti inventar teh izdelkov, ki jih imajo, in pri tem navesti vse oznake, ki utegnejo biti potrebne za njih razločevanje in njih prodajne cene. Ta inventar se mora v 20 dneh od objave te naredbe predložiti v dvojniku Pokrajinske-

mu korporacijskemu svetu, ki vrne en primerek s prevzemnim potrdilom.

Izdelovalci in trgovci z alkoholnimi dišavami morajo voditi sproti dopolnjenav prejemni in oddajni vpisnik, ki ga pred uporabo potrdi Pokrajinski korporacijski svet. Na prejemni strani tega vpisnika morajo izdelovalci in trgovci vpisati podatke o alkoholnih dišavah, ki so jih inventarizirali; trgovci pa morajo priložiti podatke o omenjenih izdelkih, ki bi jih morda še nabavili do 28. februarja 1943-XXI. Na oddajni strani morajo izdelovalci kakor tudi trgovci vpisovati opravljene prodaje z navedbo kupecv.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX z zaporo do dveh mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Beležnica

KOLENDAR
Danes: Sreda, 30. decembra: Evgenij, Lamberj

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Pojoča ljubezen
Kino Sloga: Če se vrneš
Kino Union: Gorgona
Razstava Musič-Sedej-Zonič v Jakopičevem paviljonu
Razstava Franca Pavlova v galeriji Obersonel
Koncert violonista Jurija Gregorca ob 18. v mali Filharmonični dvorani
Razstava Kos-Mihelič v salonu Jaka Oražma v Pražakovi ulici

DEZURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43, Trnkoczy det., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Iz pokrajine Gorizia

— Ljudsko gibanje. Dne 9. decembra je bilo v Goriziji šest rojstev, 1 smrtin primer in ena poroka. Dne 10. decembra sta bili dve rojstvi, dva smrtina primera in tri poroke.

— Smrtin padec nesrečne starke. 56-letna Franciška Brus iz Idrije je padla po stopnicah tako nesrečno, da je obležala s počeno lobanjo. Revico so prepeljali v bolnišnico, vendar je uboga starka že med prevozom podlegla za smrtnimi poškodbami. Desna rebra si je pobil pri padcu s senika 46 letni Mari Solj iz Idrije. Prepeljali so ga v gorizijsko bolnišnico, kjer se zdravitvija tudi 16 letni Aldo Tandin iz ulice Trieste v Goriziji, ki se je pri padcu čez stopnice pobil po desnem kolenu, in 20 letni Amerigo Tamburini, ki si je med delom poškodoval desno piščal.

— Na novo izdane obrtne pravice. V novembru so bile registrirane v gorizijski pokrajini naslednje tvrdke: Marija Kumar, Gorizia, sadje in zelenjava; Terezija Gromo, Gorizia, mehan. delavnica; Marija Smrekar, Gorizia, prodaja kruha, likerjev in zaprtih steklenic; L. Lachin, Bergogna, trgovina z lesom in kurivom; Josip Comelli, Gorizia, prodaja kruha; Bruno Pian, Gorizia, pekarnja; Marija Visintin, Gorizia, prodaja kruha in slašči; Karol Cero, S. Lucia d'Isone, trgovina in gostilna; Adolf Furlan, Gorizia, avtomobilska delavnica; Eleonora Cermusch, Gorizia, nakup in prodaja ponešenih predmetov na drobno in veliko; Marija Gantar, Idria, Jelicini, prodaja vina na drobno; Marija Kosmina-Stolfa, Comeno, gostilna; Dedič Pacor, Gargaro, mesarnja; Anastazija Vidic, Salona d'Isonzo, šivilja; Viktorija Laurenti, Ailussina, restavracija.

— Razstava triestinskega slikarja K. Petruccija. V umetniški prodajalnici na Korzu Vittorio Emanuele III. v Goriziji je razstavil svoje umetnine znani triestinski slikar Karol Petrucci, ki je pred nedavnim dosegel s svojo razstavo v triestinski umetnostni galeriji le puspeh. Petrucci je po rodu iz Trieste, vendar deluje zanjna leta v Rimu. Na gorizijski razstavi je zbral 50 slik, ki pričajo o visokem umetnostnem hotenju ter samoniklem umetnostnem ustvarjanju.

Iz Spodnje Štajerske

— ~~Prejemniki prejemnih listov~~
mod. Oskar Vidler, predlanski pridruženikov za zinsko pomoč je vrgla na Spod. štajerskem 285.000 mark. Maribor-mesto je dalo 75.000, Ptuj 52.000, Brežice 17.500, Maribor okolica 33.000, celjsko okrožje 80 tisoč, Ijutomersko 14.400, trboveljsko pa 15.800. Lani je vrgla četrt zbirka na Spod. štajerskem 226.898 mark.

— Lepa božičnica v vojni bolnici. Ranjenim vojakom v rezervni bolnici v Novem Celju je bila prirejena na sveti večer lepa božičnica. V lepo okrašenih dvoranah so bili zbrani vsi vojaki, ki niso mogli preživeti božičnih praznikov pri svojih. Vsak vojak je dobil poleg darila zveznega vodstva velik paket suhega salja, potic, keksov in drugih dobrot, kakor tudi dve steklenici vina. Nemška mladina je pa prispevala za obdarovanje ranjenih vojakov mnogo knjig. Okrožni vodja Dorfmeister je v svojem nagovoru primerjal razmerje med bojiščem in zaledjem leta 1918, in zdaj. Božično obdarovanje je samo neznamen del tiste hvalečnosti, ki jo dolguje domovina bojišču.

— Mariborčan odlikovan za hrabrost. Podčastnik v nekem planinskem polku Friedrich Haberl, doma iz Maribora je bil za hrabrost na vzhomem bojišču odlikovan z železnim križcem II. stopnje.

— Novi grobovi. V Mariboru je umrl najstarejši tiskar Leo Anton Brosche, star 86 let. Pokojni se je udeležil okupacije Bosne leta 1878. Od leta 1894 do 1927. do svojega 70. leta je bil tehnični vodja bivše Cirilove tiskarne v Mariboru. Doma je bil iz Knjic in v Mariboru je preživel nad 60 let. Dalje so umrli v Mariboru Franc Komisar, star 65 let, gozdar in nadupravitelj Vitus Meier, star 52 let, žena poštnega uslužbenca Ana Riegler s Pragerskega, stara 46 let, posestnica Elizabeta Pišek iz Skrova pri Mariboru, stara 62 let, posetnik Janez Martineli iz Zgor. Ločnice, star 27 let, spedičijski delavec Antoa Ribič star 58 let, žagar Ferdinand Kranjc, star 52 let in zasebnica Magdalena Potocnik, stara 31 let.

TRIJE GLUHCI
V travmaju se peljejo trije gluhci.
Prvi: — Koliko je ura?
Drugi: — Četrtek.
Prvi: — Hvala.
Tretji: — Tudi jaz sem namenjen tja. In vsi trije izstopijo.

MALOMBRA
I SA MIRANDA
ANDREA CHECCHI

GLEDALIŠČE
DRAMA
Sreda, 30. decembra: ob 16.30: Oče. Red E
Četrtek, 31. decembra, ob 16.30: Ples v Trnovem. Izven

Ples v Trnovem, Golarjeva burka v treh dejanjih. Osebe: Česnovar — Cesar, Lojze — Drenovec, Polona — Gorinskova, Metka — Levjarjeva, Mica — Rakarjeva, Mina — Starčeva, Polčka — Remčeva, Tone — Bratina, predsednik — Lipah, deklica — Sancinova, gospod — Peček, gospa — Rasbergerjeva, mož — Plut, žena — Jugova. Dikaj plesalci, odborniki, kvartet, gostje, nakarica natarak. Režija: Milan Skrbinšek. Predstava na Silvestrovo ob 16.30.

OPERA
Sreda, 30. decembra: ob 16.: Seviljski brivec. Red Sreda
Četrtek, 31. decembra, ob 16. uri: Slepak. Opereta. Izven.

Sprememba repertoarja. Zaradi boleznih v opernem ansamblu je za 30. t. m. napovedana premiera Puccinijeve opere »Sestra Angelika« in Beethovnova 7. simfonija preložena. Uprizoritev bo 2. januarja v soboto ob 16. ure za red Premierski. V sredo 30. t. m. pa bo »Seviljski brivec« za red Sreda.

Izpred okrožnega sodišča

Ker se mu je zdelo, da je bil za pomoč pri selitvi preslabo plačan, je menil, da se sme sam nagraditi z večjim tatinskim plencem

Ljubljana, 30. decembra. Gospa Katarina se je lansko zimo oddelila v Nemčijo. Se predno je pripravila svoje pohištvo za selitev, je odpovala. Priprave pa prepustila svoji sestri Gusti. Sestra se je lotila dela s svojim sinom, katerim živi sama na severozapadni periferiji Ljubljane. Dela s pripravami, ki so potrebne, da se prepelje pohištvo z železnice na večjo daljavo brez poškodb, je bilo precej. Ker bi jih sama ne zmogla, je v sporazumu s sestro najela za pomočnika Joška in Miško poleg mizarja, ki naj bi večje kose pohištva, ko bodo primerno napojeni s perlim in posteljino, obil z leskami.

Joško in Miško sta pomagala skoro tri tedne. Delali seveda niso nepretrgoma, ker bi sicer lahko v treh tednih pripravili za selitev stanovanjske opreme za veliko hišo. Ker je bila lanska zima zelo mrzla in se je prav tiste dni živo srebro vedno bolj držalo, so včasih delali tudi samo dve do tri uri na dan. Tako je razumljivo, zakaj so se pripravili tako zelo zavlekle. Ko so vse pospravili, so prenesli pohištvo v neko bližnjo veliko dvorano. V stanovanju so omare in omarice zabili samo začasno z drobnimi žeblički. V dvorani je potem mizar obil vse večje kose pohištva z deskami.

Bilo je naslednjega dne po prenosu pohištva v dvorano. Gospa Gusti se je vračala iz mesta in med potjo opazila nekoga moškega, ki se je peljal na kolesu in držal pod pazduho velik zavitek. Ni ga spoznala, vendar se je nehote obrnila za njim. Ker se je zavitek zadaj odvil, je opazila, da pelje neznanec veliko preprogo. Gospo Gusti je čudno spreletelo. Preproga je bila prav takšna, kakršno je imela njena sestra in so jo pri spravljanju shranili v veliko omaro.

Pohitelja je v dvorano in hitro pogledala v omaro. Z lahkoto se je prepričala, da je vid in varal. Neznanec je odpeljal preprogo njene omare. Namesto preproge je položil v omaro velik kos blaga za zavijanje. Gospa Gusti se je zbalala za druge predmete. Pogledala je v nočno omarico, kamor je spravila žepno uro. Tudi ura je zmanjkala. Iznigila je tudi omarico, v kateri je bilo shranjenih še mnogo predvornih cigaret in pisemskega papirja. Njena sestra je bila namreč trafikantinja. Deloma s pomočjo sestre se je kasneje ugotovilo, da je razen že omenjenih predmetov izginilo še več drugega blaga: dve posteljni odelji, ženski dežnik, velik kos svinjskega mesa, dve pregrinjali za šotor in kos svile.

Mizar je povedal, da je preprogo odnesel Joško. Vzel jo je kar v njegovi prisotnosti. Ko so Joško pozvali, naj preprogo vrne, jo je takoj poslal po nekem vajencu nazaj. Vredna je bila okoli 1000 lir. Joško se je izgovarjal, da je preprogo ukradel zato, ker je bil preslabo plačan za svoje delo. Dobil je namreč skupno s svojim tovarišem 110 lir. Iz izkupička za preprogo so se hoteli vsi trije poplačati. Poleg Joška in Miška bi bil nekaj dobil tudi mizar. Tako je trdil Joško, obenem pa je zanikal, da bi bil ukradel ostale predmete.

Gospa Gusti je Joška in Miška prijavila državnemu tožilstvu. Priložila je spispek ukradenih stvari, kakor ga je sestavila sestra. Razprava o zadevi je bila prejšnji teden. Pred malim kazenskim senatom se je zagovarjal samo Joško, ker se Miško mudi izven Ljubljane. Senatu je predsedoval so dr. Felaher, obtožnico pa je zastopal dr. Tožilec dr. Lučovnik. Joško se je na razpravi zagovarjal tako

kot v začetku. Priznal je tatvino preproge, zanikal pa, da bi bil ukradel ostale stvari, ki so zmanjkale poškodovanki. Sodnik je obtožnica opozoril, da bi bil moral, če je motiv njegove tatvine resničen, najprej lastnico opozoriti da je plačilo za delo preniko, ne pa se kar na svojo roko poplačati. Joško je odvrnil, da je gospe Gusti res dejal, da sta bila preslabo plačana, vendar ni hotela nič slišati, da bi jima še kaj primaknila. Obtoženec je končno previdno pripomnil da je zelo mogoče, da je kakšno stvar, ki je zmanjkala, odnesla sama gospa Gusti.

Kot priča zaslišana je gospa Gusti opisala dejanje tako, kakor smo navedli zgoraj. Za nekatere stvari ni mogla z vso sigurnostjo potrditi, da so zmanjkale prav ob selitvi.

Pri soočenju se je razvila živahna razprava. Obtoženec jo je skušal uvesti z zelo donečimi besedami:

«Gospa, če imate malo socialnega čuta...»

Predsednik senata pa mu je takoj presekal njegovo »interpelacijo«:

«Ne gre za socialnost, temveč za poštenost. Govorite stvarno.»

Soočenje ni prineslo nobenega razčiščenja. Obtoženec in priča sta ostala vsak pri svojem. Oškodovanka zahteva za ukradene stvari še 1500 lir odškodnine. Na predlog branilca je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala ta teden. Osebo bodo zaslišane še nekatere prič: mizar, sin gospe Gusti in Miško, če se je že vrnil v Ljubljano.

Tatvina dveh avtomobilskih koles

Mladoletni delavec France J. je novembra delal pri podjetniku Lovrencu. Ko sta nekega dne zmanjkala dve avtomobilski kolesi, vredni nad 1000 lir, so kmalu ugotovili, da tat ni bil nihče drug kakor France. Prodajal ju je za 400 lir.

Presedel je skoro en mesec in pol v preiskovalnem zaporu, včeraj pa je dajal odgovor pred sodnikom poimencem dr. Rantom.

Tatvino je brez obotavljanja priznal. Zagovarjal se je, da je bil lačen, čeprav je imel reden zaslužek. Ko ga je sodnik v uvodu vprašal, ali je bil kaznovan, je potrdil, da se ni bil kaznovan. Med razpravo pa se je najprej ugotovilo, da je bil kot sedemnajstletnik kaznovan zaradi tatvine starega železa na 10 dni pogojno. Kasneje je prišla na dan še ena podobna kaznena. Drugič je bil kaznovan tudi zaradi tatvine starega železa na 15 dni pogojno.

— Kaj bo s teboj, če boš tako nadaljeval? ga je očitaloče vprašal sodnik.

— Ne bom popobiljšal. Delal bom.

— Kje boš delal? Kdo bo pa sprejel tako na delo? Saj se bo vsak bal, da mu boš zopet kaj ukradel.

— Imam obljubljeno in vem, da me bodo sprejeli.

— Kaj pa tvoji starši, se nič ne brigajo zate?

— Očeta nimam. Z materjo pa sem že pred enim letom izgubil vse stike. Prav tako z varuhom, ki živi nekje blizu Stične na Dolenjskem. Mati me je pustila, da sem šel sam po svetu.

Sodnik ga je spoznal za krivega po obtožnici in ga obsodil na 5 mesecev strogega zapora, pogojno za 4 leta. Tako mu je še enkrat ponudil priložnost, da se izogne zločinski poti in se loti poštenega življenja. Morda bo prizanesljivost uspešna.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih v kinu Matic in Unio: ob 1/2 16. in 1/2 18. uri; v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. — Ob nedeljah in praznikih v kinu Unio ob 10.30, v kinu Matic in Slogi ob 10., v vseh treh ob 1/2 14., 1/2 16. in 1/2 18. uri

KINO UNIO — TELEFON 22-21. Stijalni film o veliki, tragični ljubezni po Sem Benellijevemu romanu Gorgona. V gl. vl.: Mariella Lotti, Rossano Brazzi

KINO MATICA — TELEFON 22-41. Ljubka moderna veseloigra z glasbo in petjem. Pojčta ljubezen. Jazz in sport! — V glavnih vlogah: Maria Denis, Massimo Serato

KINO SLOGA — TELEFON 27-30. Film ljubeznin in glasbe. Če se vrneš. V glavnih vlogi Rêda-Caire in Nicole Vattier — Glasba: Mario Schisa

— Smrt znamenitega basista. Na sveti večer je umrl v Berlinu znameniti basist berlinske državne opere Josip von Manowarda.

— Na 13 let ječe in na 9000 lir globe je bil obsajen pred posebnim sodiščem v Londonu 43letni Viktor Magnani, ker je ukradel iz občinske pisarne v Caselfrancu Emiliji 187 živiliških nakaznic. Soobtožena je bila tudi njegova žena Rina Maccari, ki je bila obsajena na eno leto ječe in tisoč lir globe.

— Med mašo je umrl. Trgovski potnik Ivan Vareschi iz Cassana d'Adda je prispel z jutranjim vlakom v Verono. Ker pa ni imel primarne zveze za Treviso, se je podal v cerkev sv. Luke, kjer je prisostvoval službi božji. Mašnik je ravno pričel »rati evanجيلji, ko se je Vareschi nenadno zgrudil na tla. Bil je mrtev. Poklicani zdravnik je ugotovil, da je umrl za posledicami srčne kapi.

— Starika je padla s IV. nadstropja in umrla. Ko je čistila šipe na oknu 4. nadstropja v ulici Porro 8 v Milanu je 63 letna Marija Segalini izgubila ravnotežje in je strmoglavila v globino. Revica je obležala s počeno lobanjo in je kmalu zatem izdihnila.

— Italijanski kulturni film v luči švedske kritike. Stockholmski »Dagens Nyheter« posveča poseben strokovno pisan članek italijanskemu kulturnemu filmu. V članku se podružuje globlji vzgojni pomen italijanskih kulturnih filmov. Navaja uspehe, ki jih je dosegla Italija na tem področju v zadnjem času, ter ugotavlja: »Italijanski kulturni film je imel v zadnjih letih močan razvoj kvalitativnega in kvantitativnega značaja. Različni proizvođači na tem področju so povsem enakovredni sličnim svetovnim proizvođačom na torišču filmske umetnosti.«

— Študijske ustanove v prid dalmazjskim dijakom. Agencija »Agite« poroča: Na pobudo odbora »Dante Alighieri« v Benetkah je bilo razpisanih več študijskih ustanov za one dijakove, bivajoče v Dalmaciji ter Fiumu, ki nameravajo nadaljevati svoje študije na višjih učnih zavodih v Benetkah.

— Zara za italijanske bojevnike. Tajnik P. N. F. je v posebnem pismu zarskemu Zveznemu tajniku poudaril toplotno pripravljenost, ki jo je pokazalo zarsko prebivalstvo ob zbiranju zaboječkov, namenjenih sredozemskih operacijskim četam. Te dni pa se je zarsko prebivalstvo spet spomnilo italijanskih bojevnikov. Za četrto Befano, ki jo je organiziral zarski Dopolavoro, je bilo nabranih 31.000 lir (Agit).

— Umri ob hišnem vходу. Bivši občinski tajnik Nino Boccaletti iz ulice Girardini v Modeni je hotel v cerkev sv. Jerneja. Njegova edina hčerka, ki je ostala doma, je bila zelo zaskrbljena, ko ni bilo očeta delj časa nazaj. Hitela je, da ga pošče. Našla ga je ob hišnem vходу mrtvega. Umrl je za posledicami srčne kapi.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 103, z dne 26. decembra 1942-XXI, objavlja naredbe Visokega Komisarja: Prepoved prodaje in dobave novih potniških avtomobilov in motociklov, prepoved izdelovanja, prodaja, namena in ostopa po kakršnemkoli naslovu plinskih peč za ogrevanje prostorov in plinskih kotlov za centralno in samostojno kurjavo, prepoved proizvodnje in prodaje alkoholnih dišav; odločbe Visokega Komisarja, odobritev pravil Zdrženja javnih uslužbenec Ljubljanske pokrajine in zadavna pravila.

— Z univerze. Rektorat Kraljeve univerze v Ljubljani razpisuje mesto univerzitetnega docenta pri stolici za botaniko na filozofski fakulteti Kr. univerze v Ljubljani. Prošnje, opremljene z dokazili po §§ 3. in 4. zakona o uradnikih, je vložiti na rektoratu Kr. univerze najkasneje do 15. febr. arja 1943.

IZ LJUBLJANE

Božičnica v mestnem zavetišču za onemogle

v Japljevi ulici je že stara navada, zato so pa sveti večer mestni oskrbovanci tudi letos obhajali z vso slovesnostjo, saj je vendar v tem domu ljubljanske človekoljubnosti najstarejša generacija ljubljanskega prebivalstva in živa tradicija starih običajev in navad. Tudi župan, general Leon Rupnik, ni pozabil na ta praznik miru in je svoje varovance obiskal ter jim voščil blagoslovljene praznike z vso toploto. Prinesel jim je seveda darila za priboljšek, da je bil sveti večer tudi vesel, ko so se razveseljene ženske sladkale z bonboni, starčki so si pa privoščili cigarete in druge dobroto. V spremstvu načelnika mestnega socialno-političnega urada dr. Antona Kodreta, ljubljanskega hišnega zdravnika, mestnega fizika dr. Mavrcija Rusa in hišnega upravitelja Jožeta Langusa je župan s prazniku primernimi besedami pozdravil okrog jaslic zbrane varovance ter spregovoril z vsakim prijazno besedo, nato je pa obhodil vse prostore zavoda in voščil blagoslovljen božič in srečno novo leto tudi najbolj onemoglim in najbolj starim, ki ne morejo več iz postelje. Po vsem zavodu so odmevale stare

Advertisement for MALOMBRA film. Features Lux Film, Drosanta, and the film title MALOMBRA. Cast includes Isa Miranda, Andrea Checchi, Irasema Dilian, and Gualtiero Tumiati. Directed by Mario Soldati.

— davne božične pesmi in povsod je zavlada res odkritosrčna zadovoljnost, na vseh obrazih se je pa odražala iskrena hvaležnost. Posebno je župana zanimalo, kako so varovanci zavetišča oskrbovani, ter je v kuhinji, pekarni in v shrambah z veseljem ugotovil najlepši red, da je lahko odkritosrčno pohvalil dobre redovnice, ki s pravo ljubznijo skrbje za svoje varovance.

GOSPODJE, POZOR!

KLOBUCARNA »PAJK«

Vam strokovno osnaži, preoblikna in prebarva Vaš klobuk, da zgleda kot nov. Lastna delavnica. Zaloga novih klobukov.

Se priporoča RUDOLF PAJK, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38, Miklošičeva cesta 12. Nasproti hotela Unio.

—lj Končno sneg! Dolgo smo ga pričakovali in se ga tudi nekoliko bali. Vedeli smo, da nam zima ne bo prizanesla ter da nič ne pomeni, če sneg ne zapade pred božičem, saj je še dovolj časa za gospostvo zime. Lani je začel hušji mraz pritisati šele januarja, pa smo vendar tožili, da tau hude zime še nismo doživeli. Tolažimo se sicer lahko, da letošnja zima ne bo tako huda, vsekakor pa moramo pričakovati vsaj, da bo poslej, ko bo več snega, mrzleje. Davi je začelo malo močnejše snežiti. Sneg je sicer droben, a prav tedaj pozimi rado delj časa sneži, ko se začne vsipavati izpod neba tako fina moka. Ze včeraj se je obetal sneg, ker je zračni tlak zelo popustil. Včeraj popoldne nam barometer še ni napovedoval izboljšanja, pač pa je davi kaj dal, da bo zračni tlak zopet začel naraščati. Kljub temu bo pa najbrž močnejše snežilo kakor doslej. Za sneg je zdaj najprimernejša temperatura. Včeraj je znašala maksimalna temperatura —0,7°, davi je pa bilo malo topleje kakor včeraj jutraj; minimalna temperatura je znašala —1,8°.

—lj V evangelijski cerkvi v Ljubljani bo na silvestrov večer ob pol 5. pop. služba božja in na dan novega leta ob 10. uri do pol dne.

—lj Nocojšnji violinski koncert Jurija Gregorca, katerega bo spremljala na klavirju pianistka Marta Bizjakova, bo imel naslednji sporel: 1. Corelli: La Follia; 2. Bach: Fuga v g-molu iz prve sonate za violino solo; 3. Wieniawski: Koncert v d-molu; 4. Gregorc: Rubato appassionato; 5. Čajkovski: Melanholična serenada; 6. Paganini: Capriccio št. 20. Na koncert domačega, jako nadarjenega violinista opozarjamo vse naše koncertno občinstvo. Začetek koncerta bo točno ob 18. uri v mali filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

—lj Gospodinjne, ne belite si glave, kaj naj danes kuhate. V Gospodinjsem koledarju za leto 1943/XXI-XXII si lahko izberete jedilnike, ki odgovarjajo vaši trenot.

Advertisement for MALI OGLASI (Small Advertisements). Includes sections for 'GOSPODJE, POZOR!' (Lobucarna 'PAJK'), 'PREVODI IN VLOGE v Italijansčini', 'PISARNA L. VOLČIČ', and 'CARLO ERBA MILANO' with a globe illustration.

DNEVNE VESTI

Piemontska princesa na koncertu

V gledališču Adriano v Rimu je vodil maestro Zandonani koncert, na katerem so izvajali skladbe Wagnerja, Brahmsa, Bonportija, Debussyja ter dirigenta Zandonana samega. Koncertu je prisostvovala tudi Piemontska princesa, ki je po končanem sporedu osebno čestitala maestroju in skladatelju Zandonanu na krasnem glasbenem uspehu.

Minister Bottai otvoril šolske radijske tečaje

Minister Bottai je spregovoril ob otvoritvi cikla predavanj, ki potekajo preko EIARja in ki so namenjena dijakom in dijakinjam srednješolskih zavodov med šolskimi počitnicami. V svojih otvoritvenih izjavah je minister Bottai podčrtal pomen šolskih radijskih tečajev, ki zagotavljajo pouku potrebno kontinuiteto in ki so posebne ukoslovne važnosti.

Na polju slave so padli višji kaporal Alojzji Novati, ki je žrtvoval svoje mlado življenje na ruskem bojišču, pešec Hektor Miglierina, ki je umrl na visokem morju, narednik Angel Molteni, pešec Alojzji Boscani, ki je pripadal fašiju v Zibidu S. Giacomo, ter mornar Aleksander Villa, ki je umrl v važni vojni misiji. Vsi so bili po rodu iz Milana oziroma milanske okolice. Novatijevo truplo je bilo pokopano v Kumenkovu, truplo Hektorja Miglierine pa v Trpolju.

— Odlikovanje padlemu poročniku. V spomin na prejel srebrno svetinjo poročnik Franco Della Mea, ki je bil po rodu iz Maiana pri Udinu. Pripadal je 11. pehotnemu polku. V utemeljitvi se navaja njegovo hrabro zadržanje v boju proti nadmčnemu sovražniku.

— Božanska komedija v novi grški izdaji. Te dni je izšla v Atenah »Božanska komedija« Dantaja Alighierija v novem grškem prevodu, ki ga je oskrbel prof. Konstantin Kerčofilas.

— Sneg v parniških planinah. Iz Parme poročajo: Prvič letos je zapadel sneg v parniškem apeniškem področju. Na Ristu, Monchto delle Corti, pri Sv. Mariji del Tero in v Bedoniju je dosegel sneg višino 60 centimetrov. Tudi ostali vrhovi so zdatno zasneženi in je promet po planinskih prometnih žilah precej oviran. Na prehodu Cisa ob državni cesti Parma-La Spezia je bil promet hitro vzpavljen.

— Velika procesija na čast blažene Nicopeie. Beneški patriarh kardinal je pozval beneško prebivalstvo, da se pokloni pred

čudežno podobo blažene Nicopeie, ki naj izprosi zmago italijanskemu orožju in ki naj obvaruje Venecijo pred sovražnimi napadi. Svečani obredi so bili v baziliki sv. Marka, kjer se je ves dan zgrinjala množica k počaščenju podobe, ki je bila izpostavljena med cvetenjem na velikem oltarju. Po nagovoru beneškega patriarha se je razvila velika procesija, ki se je je udeležilo okoli 40.000 ljudi. Potem ko se je procesija vrnila v baziliko, je podelil patriarh vernikom svoj blagoslov.

— Iz trgovskega registra. »Intra«, družba z o. z. za proizvajanje in razpečevanje gradbenih potrebščin, sedež Ljubljana, s podružnico v Trieste: vpiše se prenos sedeža glavnega zavola iz Ljubljane v Trieste, zadržuje se ustanovitveni podružnice v Ljubljani, izbrise pa se podružnica v Trieste.

— Strojska delavnica, tkalnica in predilnica SGZZ. Splošna gospodarska zadruga železničarjev Ljubljanske pokrajine, zadruga z o. j. v Ljubljani je zaprosila za obrtno-pravno odobritev strojske delavnice v Podmilščakovi ulici 11 ter svoje tkalnice in predilnice na Gosposvetški cesti št. 14-b. Komisijski ogled in razprava bosta na kraju samem v soboto 9. januarja.

— Sedem mladenk utonilo v jezeru. Iz Bergama poročajo: Pri Predoru je utonilo na jezeru d'Iseo sedem mladenk, ki so se peljale s čolnom. Čoln se je prekučnil in vseh sedem mladenk je utonilo. Čolnar Forsti se je skupno z dvema moškima rešil in je bil aretiran, ker je sprejel na čoln preveč oseb. Trupla šestih utopljenk so bila najdena, truplo sedme utopljenke še iščejo. Pogreba nesrečnih mladih žrtvic se je udeležila ogromna množica ljudi iz vseh krajev bergamskega področja. Utonile so 22letna M. Pissoni, 23letna N. Micheli, 32letna M. Ch'soli, 26letna A. Suardi, 17letna J. Cerelli in 19letna A. Piantoni.

— Druga razstava sodobne italijanske likovne umetnosti. Danes je bila svečano otvorjena v Padovi v umetnostni galeriji Treh Venezij druga razstava sodobne likovne umetnosti. Posvečena je predvsem portretnemu umetnostnemu oblikovanju. Svoje umetnine so razstavili odlični predstavniki sodobne italijanske likovne umetnosti Campigli, Carena, Cara, Casorati, de Pisis, Berti, Guidi, Minguzzi, Semeghini, Seibezzi, Cadornin, Messina ter Sironi. Med razstavljenimi likovnimi umetniki so tudi trije Triestinci in sicer si'kar Levier ter kiparja Cara in Mascherini. Na tej silkoviti razstavi so zastopali nosilci sodobne italijanske likovne umetnosti iz vseh pomembnejših italijanskih umetnostnih središč.

Težave z zlato valuto v Turčiji

Ukrepi za znižanje obtoka novčanic — Znatna podražitev sladkorja

V Turčiji igra že delj časa notranje zlata izvestno psihološko pa tudi finančno vlogo, ker velja za merilo finančnega položaja in vsega gospodarskega življenja države. Pri notranju zlata gre za svobodno prodajo in nakup, kajti trgovina z zlatom je bila v Turčiji vedno svobodna in tudi v sedanjih vojnih je niso omejevali z nobenimi predpisi. Temelj notranja zlata je tvoril stari turški zlati funt, ki pa že od prve svetovne vojne ni več v prometu kot plačilno sredstvo. Poleg tega ima Turčija francoske, angleške in druge kovance, ki notirajo po teži in kovini. Turški zlati funt tehtal 7,2 grama, od tega 6,62 gr čistega zlata. Leta 1932 je bila njegova cena 9,28 turških funtov, potem je pa poskočil na 40, toda samo prehodno. Letos v oktobru je notiral povprečno 37, zdaj se pa giblje okrog 31.

Ker ima Turčija zlato valuto, je njeno notiranje v neposredni zvezi z vrednostjo zlata. Uradno notira zlato v Turčiji 19 turških funtov in po tej ceni sprejema turška Centralna banka turške zlate funte. Položaj je torej tak, da imajo v Turčiji dve različni notranji zlata, uradno in v prostem prometu, ki vlada naj prav nič ne vpliva. Ker stoji na stališču, da je zlato trgovska roba kakor vsaka druga.

Vzrok, da je vrednost zlata v Turčiji zdaj leta občutno padla, je treba iskati v prvi vrsti v zvezi med obtokom bankovcev in ceno zlata. Leta 1932 je imela Turčija v obtoku za 156,4 milijone funtov bankovcev, zdaj jih ima pa za 670 milijonov. Poleg tega pa igra veliko vlogo tihotapstvo

zlata v Sirijo, kjer je povpraševanje po zlatnikih zelo veliko, zlasti odkar so angleške čete zasedle deželo. V Siriji je zlato znatno dražje kakor v Turčiji. Končno je treba upoštevati še eno važno dejstvo, da namreč turške žene in dekleta radi nagaajo svoje prihranke in drugo nakupino v zlatih prstanih in drugem nakitu ter zlatnikih. Vrednost turške žene ali dekleta se v mnogih primerih še vedno ceni po številu cekinov ali zlatem nakitu. Cim več zlata ima, tem večji je njen ugled.

Saradzoglova vlada je pokrenila zdaj deflacijsko gospodarsko politiko, da bi se preprečili nezdravi pojavi v pogledu cene na blagovnem kakor tudi na trgu zlata. Vlada upa, da bo lahko dosegla svoj cilj z dvema različnima ukrepoma ki pa služita različnemu namenu. Na eni strani je dvignila ceno sladkorja, ki igra v Turčiji zelo veliko vlogo, na štirikratno višino ter odredila, da mora iti ves presežek v turško centralno banko za kritje kratkoročnih posojil in dohodkov. Od tega pričakuje 100 milijonov funtov dohodkov. Ker je proizvodnja sladkorja pod državnim nadzorom in ker je država merodajno udeležena pri sladkornih tovarnah, je to brez nadaljnega izvedljivo. Drugi ukrep je bila enkratna obvezna oddaja premoženja, od katere pričakuje vlada najmanj 300 milijonov funtov.

Turški gospodarski krogi pričakujejo, da bo posledica teh vladnih ukrepov znižanje obtoka novčanic za 300 do 400 milijonov funtov. Tako bi se Turčija v pogledu obtoka novčanic vsaj prehodno vrnila v sta-

nje iz leta 1939. Optimisti pa upajo celo, da bo padel turški zlati funt nazaj na 19 funtov. To upanje bi pa bilo upravičeno samo tedaj, če bi prišlo v promet zelo mnogo zlata, če bi torej ljudje nehali skrivati ga. Zaenkrat pa teh izgledeov še ni. Ljudje so pač samo ljudje, in težko jih je pripraviti do tega, da bi prostovoljno privlekli na dan zlato in ga izročili prostemu prometu. Premalo se namreč zavedajo kolikvega pomena bi bilo to za narodno gospodarstvo, torej za interese skupnosti.

Izreki o ženskah

Poletje je podobno ženski zato, ker nas pogosto naglo ogreje in enako naglo zopet ohladi.

Ženske so tako prilagodljive, da imajo vedno prav tiste lastnosti, ki jih zahtevamo od njih.

V mnogih zakonih možovo delo nima druge svrhe kakor da do smrti plačuje reparacije za tisto, kar žena v svojem življenju opustoši.

Na svetu so ženske, ki delajo vse iz čisto drugih razlogov, kakor se nam dozdeva. Take žene si pogosto tudi ljubčkov ne izbirajo iz ljubezni, temveč samo zato, da lahko varajo svoje moze.

Zelo krivično ravnamo, če obsojamo tujko ženo, ki ji je spodrsnilo na življenjski poti. Spodrsne ji namreč vedno na poti proti nam.

Ce nam ženska prizna, da nas cenil, je dobro in pametno, da vprašamo tudi najsebičnejšo: kako visoko?

Kdor ne ljubi vina, žensk in petja, bo ostal vse življenje pri zdravi pameti.

Kozjereja v Albaniji

Kakor povzemamo iz gospodarsko finančnega vestnika agencije »Agite«, zavzema kozjereja v albanskem gorskem gospodarstvu zelo veliko mesto. Ob zadnjem popisu domačih živali so našli v mejah stare

Albanije 907.374 koz. Seveda je treba prišteti k temu še 145.684 koz, ki jih imajo gorski živinorejci v priključenih pokrajnah, kar odgovarja odstotnemu deležu 31,5 na kvadratni kilometer in 9,76 na kvadratnem km v priključenih predelih. Če upoštevamo razprostranjenost teritorija in gostoto prebivalstva, lahko trdimo, da je kozjereja v Albaniji glede na razvoj kozjereje v drugih evropskih državah na vodilnem mestu izvenzemski morda Grčijo.

Avto v starem Rimu

Na svetu ni nič novega. Avtomobil so poznali že v starem Rimu, seveda ni bil niti približno podoben sedanjemu, vendar je pa zaslužil to ime. Rimski cesar Commodus, ki je vladal v 2. stoletju po Kr., je imel voz, ki vanj niso bili vpreženi konji, temveč se je premikal s pomočjo posebnega kolesnega mehanizma. To je bil prednik našega avtomobila in stari Rimljani so se mu seveda zelo čudili. Še nekaj stoletij prej je pa imel kralj Tolomeus Philadelphus v svoji prestolnici Alexandriji presenetljivo vozilo na parni pogon. To je bila prva lokomotiva na svetu. Izum parnega stroja, ki je prinesel v 19. stoletju popoln preokret v gospodarskem življenju, je torej slonel na prastari ideji.

Odkod ime omnibus?

Leta 1825 je ustanovil neki bivši napoleonski uradnik v Nantesu na bližnji morski obali kopališče. Da bi olajšal svojim gostom pot, je organiziral med mestom in morsko obalo potniški promet z velikimi vozečnimi vozili. Postajališče teh vozil je bilo pred neko trgovino v Nantesu, ki je njen lastnik pritril nad vrati tablo z napisom v latinščini »Omnia omnibus« (Vse za vse). Iz tega napisu naj bi bilo nastalo ime omnibus za velika javna prevozna sredstva. To ime si pa lahko razlagamo tudi kot voz za vse. Omnibuse so uporabljali

sredi 13. stoletja v Franciji. V Berlinu so se pojavili prvi omnibusi leta 1837.

Psi, ki ne lajajo

V Guiani v Afriki imajo posebno pasmo psov, ki se močno razlikuje od vseh drugih. Ti psi so podobni na zunaj lisicam in ne lajajo, ker so nemi. Imajo čudno navado, brisati si gobce s tacami, tako da bi človek mislil, da se umivajo. Če se razjeze ukliče hrbe, kakor mačke. Med evropskimi psi lajajo najmanj hrti. Prvotno so ljudje mislili, da so nemi. Le v primeru največjega razburjenja, recimo na lovu, tudi hrti cvilijo.

Uradništvo mora hoditi k službi božji

Rumunski zunanji minister je opozoril v posebni okrožnici podrejenim uradništvo, da mora hoditi ob nelehjen in praznikih k službi božji. V okrožnici je rečeno, da je krščanska vera podlaga naroda in države. V času, ko se rumunska vojska in ves narod ne borita samo za rumunsko zemljo, temveč tudi za vero prednikov, je moralna dolžnost slehernega kristjana hoditi k službi božji. Okrožnica se obrača tudi na duhovščino, ki naj bi obravnavala v prid, gah prečena vprašanja, nanašajoča se tudi na življenje države in na javno upravo.

INFORMACIJSKA PISARNA

— Včeraj sem si dovolil šalo, da sem odšel v informacijsko pisarno po informacije o sebi.

— No in kaj so ti rekli?

— Da naj se tega človeka čuvam.

MODERNA KOZMETIKA

— Ali si že slišala o novih kozmetičnih sredstvih?

— Seveda sem in tudi preizkusila sem jih že.

— No, saj se mi je takoj zdelo, da niso nič prida...

Abrahamova polja

J. O. CURWOOD:

ROMAN

Jeems je vstal in se še enkrat ozrl po svojem dragem, razdejanim rajju. Zdaj ni bil več mladenič, ampak mož, dozorel v neizmerni boli, ki je bila šla preko njega. Kolo se je obnašalo, kakor da ga sili, naj gresta iskat Hepsibo. Jeems se je opotekal, kakor bi bil slep, a vendar je vse razumel in videl. Vrgel je oči po travi, potepanti od indijanskih mokinov, zagledal sekirico, ki je bila obležala na tleh, in jo pobral. Na toporišču je bilo vrezano ime. Angleško ime. Toda strica ni našel nikjer.

Se preden se je siva zarja izpremenila v dan, se je med veselim žvrgolenjem ptičev odpravil proti Tonteurjevemu gradu. Najdeno sekirico je vzel s seboj; čvrsto jo je držal v roki, kakor bi se bal, da ne bi to orožje skrivnostno oživel in mu ušlo. Ob tej sekirici je počasi vstajala v njem strašna misel: bila je sekirica kakor vse druge, a vanjo vrezano ime na nji ga je opominjalo, da so bili Angleži s svojimi indijanskimi zavezniki tisti, ki so izvrševali pokolj, prav tako, kakor je stric tolikokrat napovedoval. Angleži, ne Francozi. Angleži.

Ob misli na to je še krepkeje stisnil toporišče, kakor da bi držal Angleža za grlo.

Poleg te strašne misli pa so vstajale druge, ki so mu spet in spet ponavljale isto: tam spodaj, za njegovim hrbtom, je ležala mrtva mati. Oče je bil mrtev. Ubili so ju bili z angleškimi sekirami, in zdaj je nesel Tonteurju novico o tem.

Pogled na krasoto vse na okrog, ki jo je še poživljalo pravkar vzišlo solce, je spotoma nekoliko oživil njegovo zavest od teh reči in ga obvaroval, da se ni povsem predal svoji blazni boli. Pri Veveriški skali je obstal, kakor vsakokrat, in se ozrl nazaj proti Prepovedani dolini. Lice te znane, mile slike je bilo še vedno tisto kakor nekdaj. Spodaj ni bilo več videti ne dima ne drugih sledov o napadu; a tudi hiša na robu gozda ni stala več. Vendar je Jeems čutil, kako se mu vračajo izgubljene moči. Ogovoril je Kola, in pes se mu je stisnil h kolenu ter ga pogledal s skoraj človeškim izrazom, kakor bi se tudi sam popravljal po strašnem pretresljanju. Oba ju je prevzemal nov pogum.

Ko sta krenila dalje, se je bleščala v Jeemsovih očeh drugačna luč.

Njegovo obličje je bilo blede in kakor brez izraza. Še enkrat se je ozrl po sekiri, kakor bi imela dušo in bi mu pripovedovala o strašnih stvareh; o stvareh, ki so ga opominjale, naj bo kar moči previden. Za samega sebe ga ni bilo skrb, kajti vsakemu strahu je bil odmril; toda treba je bilo živeti in se pripraviti za maščevanje. Vedel je, da ima Tonteur pri sebi še peščico ljudi, ki niso bili odrinili k Dieskau; in po streljih, ki jih

je bil snoči slišal v daljavi, je sklepal, da so bili očetovi in materini morilci zbežali proti vzhodu in da jim je baron, ki ga je Hepsibov oženj opozoril na nevarnost, presekal pot. V Tonteurja je imel za upanje, zato ni dvomil o izidu spopada. Zastran strica je bil izprva trdno prepričan, da so ga Indijanci kje v gozdu zaskočili in pobili s svojimi angleškimi sekiricami; a zdaj se mu je začelo porajati v duši rahlo upanje, da je stric potem, ko je bil zakuril svarilni ogenj, odhitel v grad po pomoč. Ubogi oče je bil najbrže videl kres v Prepovedani dolini in čakal, poln zaupanja kakor zmerom, ne vedoč, da se mu izza hrbita neizprosno bliža smrt.

Ze je videl Hepsibo, kako hiti proti njemu... Hepsiba, baron in njegovi ljudje, oboroženi s puškami...

Ko pa je prišel na kraj, od koder bi bil moral zagledati grad, se mu je mahoma storilo, da se zgrija okrog in okrog njega črna tema.

Gradu ni bilo več! Nekakšna megla je ležala tam, kjer je prej stal; toda poslopje je bilo razdejano. Z njim vred so bile razdejane cerkev in koče kmečkih podložnikov. Pokonci je stal le še zidani mlin s svojimi velikimi krili, ki so se počasi vrtila; njih škripanje, ki ga je Jeems tako dobro poznal, je edino motilo strahotno tišino. Ko je pogledal navzdol, je opazil pod dimno krepno nekakšen mrtvaški prt, ki je ogrinjalo to širno truplo; mrtvaški prt iz pepela. In ta mah ga je prvič obšlo, kakor da pozablja očeta in mater in misli samo še na nekoga, ki mu je bil pred davnim časom znan in drag.

Na Tonijeto.

X

Prehudo potr od svoje lastne žalosti, da bi se bi mogel do dobrega ovedeti novega udarca, je Jeems nekaj časa strmel na to sliko razdejanja v dolini. Kar se je bilo zgodilo, je bilo tako ogromno, da se mu je zdelo neverjetno; a razum mu ni več omahnil kakor snoči, tolikanj je bil že potr.

Kakor je ob pogledu na svojo lastno gorečo hišo negibno stal in čakal, da se pokaže materina postava, tako je zdaj iskal postave, ki bi bila Tonijeta. Toda zdaj ni bilo v njem ne istega upanja ne iste groze. Na mesto obojega je bila stopila gotovost. Tonijeta je bila mrtva, oropana lepote in življenja, kakor snoči Jeemsova mati. Nato mu je zameglila možgane nekakšna blaznost. Zdjaj je vedel, zakaj je tako krčevito stiskal angleško sekirico. Gnalo ga je, da bi ubijal. Strast, ki ga je razjedala, si ni dejala duška s kriki, vzkliki in jokom: bila je trdna, molčeca, neomajna odločnost.

Ko se je bližal kraju, kjer je nekdaj stal grad, ne misleč ne na skrivanje ne na kakršno si bodi previdnost, je čedalje bolj razločno slišal škripanje mlinskih kril, ki se je v tej tišini čudno vsiljivo razlagalo, kakor glas, ki nekoga kliče. Mlin se mu ni zdel več stroj iz lesa in železa, ki cvili, ker mu primanjkuje olja, ampak zdelo se mu je, da sliši glas, ki venomer pravi: »Mrzko angleško zverinče... Angleško zverinče!...«

In te besede so se oglašale v enoličnem ritmu, zdaj hitreje, zdaj počasneje, kakor je pihal veter.

Novoletne čestitke

Veselo in srečno novo leto 1943 želi vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem

Filip Bizjak

krznarstvo

LJUBLJANA Kongresni trg 8

Prav srečno in veselo NOVO LETO želita cenjenim odjemalcem

Ivan in Slava

želita cenjenim odjemalcem

Krušič

MOSTE - ZELENA JAMA Bezenskova ulica št. 10

Srečno in veselo novo leto želim svojim cenjenim strankam in se priporoča še nadalje

FRANC FUJAN

splošno krovstvo

LJUBLJANA - GALJEVICA 9 - TELEFON ŠTEV. 43-83

Srečno in veselo novo leto želi trdika

L. M. ECKER sinova

kleparstvo, vodovodne instalacije ter sanitarne opreme

LJUBLJANA - Slomškova ulica 4

ZELIM SREČNO NOVO LETO vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem

JOŽE KLANJŠČEK

zaloga usnja na debelo

LJUBLJANA, Cesta Arielle Rea 1, levo dvorišče »Figovec«

Srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem ter vsem prijateljem in znancom

FRANC DOLINAR

parna pekarna in slaščičarna

Poljanska cesta 19 LJUBLJANA Pred Skofljo 11

Srečno novo leto želi vsem cenjenim naročnikom

IVAN BRICELJ

pleskar, ličar, sobo- in črkoslikar ter gostilničar

LJUBLJANA v ŠTEPANJ VASI NA PLANIRJU Telefon 33-07 BLEIWEISOVA C. 13

Srečno in uspeha polno novo leto želi in se najtopleje priporoča gradbeno in tesarsko podjetje

KAREL KAVKA

stavnbenik in tesarski mojster

LJUBLJANA Žibertova ulica 11 Telefon 20-50

Srečno novo leto želita vsem cenjenim odjemalcem

RAFKO KORETIČ

dellkatosa — špecerija

LJUBLJANA Ulica 3. maja

Srečno in veselo Novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem

JAKOB VILHAR

urar in trgovec z zlatino, srebrnino in optičnimi predmeti

LJUBLJANA Sv. Petra c. 36

Srečno in veselo Novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in znancom

KAVARNA PREŠEREN

Sv. Petra nasip

Karol in Poldi Polajnar

Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in znancom

KUŠAR LUDVIK

pečarski mojster

MALA VAS 50 a JEZICA in se vlnudno priporoča za nadaljnja cenjena naročila

Brivski in damski česalni salon

GJUD ALEKSANDER

Kongresni trg 6

Veselo in srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem

GOSTILNA PRI »KORELNU«

»NA - NA«